

Proxecto Educativo Europeo
"WWW.FESTPOP.EDU

Enquisa para a catalogación das festas populares / Tabulación de
respostas

1. Nome da festa

1.1 Orixinal: Entroido ou antroido

folleto das festas de 1999

1.2 Traducción: Carnaval

2. Lugar

2.1 País: España   **2.2 Rexión:** Galicia

2.3 Localidade: Ribadeo

A ficha fai referencia a este antroido en particular, pero antroidos ou carnaavales celébranse en toda a rexión.

3. Tempos

3.1 Data día/mes / Período (se é festa móvil): antes de comeza-la coresma. En 1999, na segunda semana de febreiro.

3.2 Duración: unha semana de xeito aproximado, se ben o máis soado sitúase no martes da semana.

3.3 Horario: Perante todo o día, se ben as actividades son de tarde ou noite.

4. Descripción

4.1 Ocasión/ motivación: aproveitar os derradeiros días antes da coresma. Na actualidade conta tanto a tradición como o ser un momento de divertimento xeral.

4.2 Orixine (festa relixiosa / pagana): pagana

4.3 Ambiente: disfraces, desfiles, xolgorio, en xeral, o que se denomina ambiente festivo.

4.4 Elementos esenciais (se son esenciais, n se non o son):

ritos relixiosos na eirexa: non directamente, se ben a imposición da cinza o mércores marca un fin "oficial" para o antroido.

procesións: non, pero si desfiles de disfraces.

participación directa dos presentes: si. É básica, sendo boa parte da xente actuante e espectadora ó tempo.

desfile en traxe típico: si. Non é o típico de gala rexional, pero si require o disfraz, traxe diferente no normal.

carrozas: si. Os disfraces en grupo ou individuais poden ir acompañados ou estar insertos en carrozas.

fogos artificiais: si. Concéntranse a meirande parte na chamada queima do antroido

teatro de rúa: si. Os disfraces conlevan o facer a representación de cada persoaxe. É esencial, aínda que é dun xeito libre, sen guión.

xogos tradicionais: non

¿cáles?:

musica e baile:

banda: non dun xeito organizado.

grupos espontáneos de músicos: si. A medio camiño entre a banda formal e os grupos espontáneos están as comparsas, cada unha cos seu sons.

cantos: si. As chirigotas de antroido varían de ano en ano.

bailes tradicionais: si. Interpretados de xeito libre polas comparsas, varían de ano en ano, non podéndoselles asignar á categoría de modernos.

bailes modernos: non.

participación principal (h, homes; m, mulleres; n, nenos; x, xóvenes): todos. Participan ás veces familias enteras en conxunto. Outras, por separado ou elementos soltos dela.

venta de productos artisáns locais: non.

alimentos tradicionais: si. Se ben non existe en xeral venta, si hai alimentos tradicionais, como filloas, freixós, orellas ou buñuelos.

animais: non.

feira / mercado: non.

outro: A confección de máscaras estáse a extender, complementando as actividades de preparación do antroido, como a organización das charangas (cantos, vestidos, baile...), a preparación de disfraces e carrozas, ...

A continuación expoñense as imaxes do díptico anunciador das festas (a portada corresponde co cartel antes visionado)

5. Informacións útiles

5.1 Para saber más (Bibliografía, documentos, ...): non existen libros adicados ó antroido ribadense, pero pódese consultar dun xeito xeral o libro "Guía de Fiestas Populares de Galicia" (González Reboredo, X.M., Ed. Galaxia, Vigo 1997) e en particular, para dar noticia do mesmo, a prensa das datas señaladas, como o semanario "La Comarca del Eo", onde é publicada toda a programación prevista, así como da noticia do seu desenvolvemento e tamén soe publicar o pregón.

5.2 Como se chega: A festa exténdese por todo o pobo. A Ribadeo chégase pola estrada N634, pola costa, ou dende o interior pola N640. Asemade, por ferrocarril na liña Ferrol-Xixón, e por barco (particular). Ribadeo está situada na costa do mar Cantábrico, a 43°30'N, 7°5'W.

5.3 Pode requerirse información a: no Concello de Ribadeo, Casa do Concello, Pza. España, 27700 Ribadeo (Lugo) - España. Tf. 982 128 650 e 982 128 662. Tamén directamente á comisión do antroido (dous membros da comisión en "traxe de faena"da edición que corresponda.

Datos recollidos por: García Oliveros, Manuel
Gómez Yáñez, Rebeca
López Díaz, Susana
López López, Javier
López Pulpeiro, Ánxela
López Teijeiro, Vanessa
Luna Jartín, Antonio

6. Comentario xeral / Aclaracións ós datos antes expostos e outras informacións (áinda que está en elaboración, a completar con fotos, vídeo, carteis, pregóns, ... expoñemos aquí retazos collidos de varios traballos presentados).

Gómez Yáñez, Rebeca:

[...] as rúas vístense de cor durante case unha semana. Nenos e maiores disfrutan o mesmo ó disfrazarse, e nas casas non poden faltar as comidas típicas como son as filloas, as orellas e todo tipo de doces.

Aínda que o gran día é o martes, os días anteriores xa percorren por Ribadeo os más diversos disfraces, e como non, as charangas, coas súas cancións ruidosas e divertidas. Pero ó chegar o martes tamén chega o desfile. Aquí si que hai traxes e vestimentas de todo tipo, todo vale para cambiar de imaxe anque só sexa un día. Ademais todos queren gañar o primeiro premio e a imaxinación de cada un é o que conta. Neste desfile xa se viu algúna vez a altos cargos do goberno, a persoas que case se pode dicir que levan un disfraz reciclado, outros optan por unha imaxe máis elegante e cóbrente de plumas, e así podería seguir indicando os traxes máis extravagantes. Pero sin duda, o que máis chama a atención son as charangas, ó mellor é porque os traxes que van levar é un dos segredos mellor gardados, ou pola rivalidade que hai entre elas, pois case sempre participan as mesmas cada ano. ¡Ai! cáse me esquecía doutra parte importante deste acontecemento. Falo das carrozas. Estas soen ser as más divertidas, xa que ás veces montan cada unha ...

Esto non remata aquí, xa que é pola noite cando os rapaces e rapazas do pobo se disfrazan para saír e pasalo ben cos amigos.

Ó chegar o mércores xa non se ven tantas cores pola rúa, áinda que de xeito oficial estas festas non rematan ata a queima do antroido, que se celebra o sábado seguinte. Aquí se que xa non se ven cores, xa que non hai máis que viuvas chorando.

En Ribadeo para pechar o entroido vense facendo dende hai uns cantos anos [...] un enorme boneco. E cada ano é distinto. O que se fai co señor antroido (que así se chama) é queimalo mentres as charangas e comparsas gañadoras tocan xa as súas coñecidas composicións. Non é un final moi agraciado, pero como dixen antes, tódolos anos revive de novo.

Desfile de charangas o martes de antroido. Antroido preparado para a queima.

López Teijeiro, Vanessa: O antroido é un período de tempo festivo que abarca os tres días anteriores ó mércores de cinza, polo que non existe unha data concreta para dita festividáde. [...]

O día grande en Ribadeo é o chamado "martes de antroido", no que as carrozas, charangas, parellas, grupos e máscaras saca á luz o traballo de varios meses. [...]

Con esto remata un dos periodos máis divertidos do ano. A diversión e as bromas son o toque especial destas festas.

López Pulpeiro, Ánxela: O antroido é unha festa típica [...]; esta

coincide cos carnaavales.

[...] Pasado o martes de carnaval, o sábado seguinte é a queima do antroido. Este é un boneco grande. [...] Este día saen as charangas ata onde está el. Tamén se disfraza a xente: sáese disfrazados de viuvas, pois o antroido era o seu marido.

Rematada a queima do antroido, hai unha serie de fogos artificiais que a xente soe ir ver dende puntos estratéxicos. todo isto soe ocorrer cara á tardíña ou máis ben a noitíña. Para queimar o antroido, colócase baixo el uns coetes, e na cabeza outro. comézase queimando polos pés e cando chega á cabeza pódese oír unha grande explosión.

López López, Javier:

(Referido ó martes de antróidio) Neste día, os principais manxares son: grelos con patacas brancas, a cachola, o butelo, o lacón, chourizos, e, de postre, rosquillas, freixolos, orellas, ...

Despois de todos estos manxares pola noite cada persoa con cadanxeu disfrac sae pola rúa gastándolle bromas a coñecidos e sen coñecer ata altas horas da noite.

Otros:

En anos recentes, o antroido sufriu diversas variacións, algunas que perviven e outras que non.

Un fito recente é a inclusión do antroido no Guinness dos records como o maior boneco.

Hai que aclarar que o boneco quémase como remate "oficial" da festa, de noite, na chamada quema do antroido, na que tamén se acompañan fogos de artificio. Á velada asisten non só as charangas e disfraces diversos, senón sobre todo as "viudas" que, ó remate do antroido, quedan sen o seu consorte.

Xunto co antroido, tamén se pasean os cocos (o coco e a coca), imaxes típicas de Ribadeo, e os cabezudos, alusivos a persoaxes de contos.

Como comentario do díptico anunciador, nótase que cada día ten un mote que o caracteriza, o que é común ós antroidos nesta parte do planeta.

O Pregón non está extendido a tódolos antroidos, senón que é algo particular nalgúnha zona.

Polo medio realiza unha festa gastronómica que se emprega para obter cartos para a celebración, a parte das xornadas gastronómicas que poden realizar determinadas empresas, como a que se ve anuncianto na derradeira páxina do díptico.

O que se anuncia no díptico son os actos organizados, que varían lixeiramente de ano en ano. Nembarantes, a esencia da festa está nos actos non organizados directamente pola comisión, a actuación das máscaras, que aproveitan e acompañan ós anteriores.

O antroido dos nenos non é preceptivo neste tipo de celebracións, pasando por unha festa para atraer ós menores ó resto das actividades.

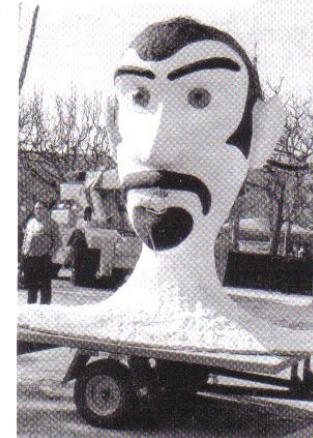
Para calibrar os premios, hai que ter conta que:

1. varían de ano en ano, segundo o presuposto da comisión.
2. 166,386 Ptas.=1 Euro

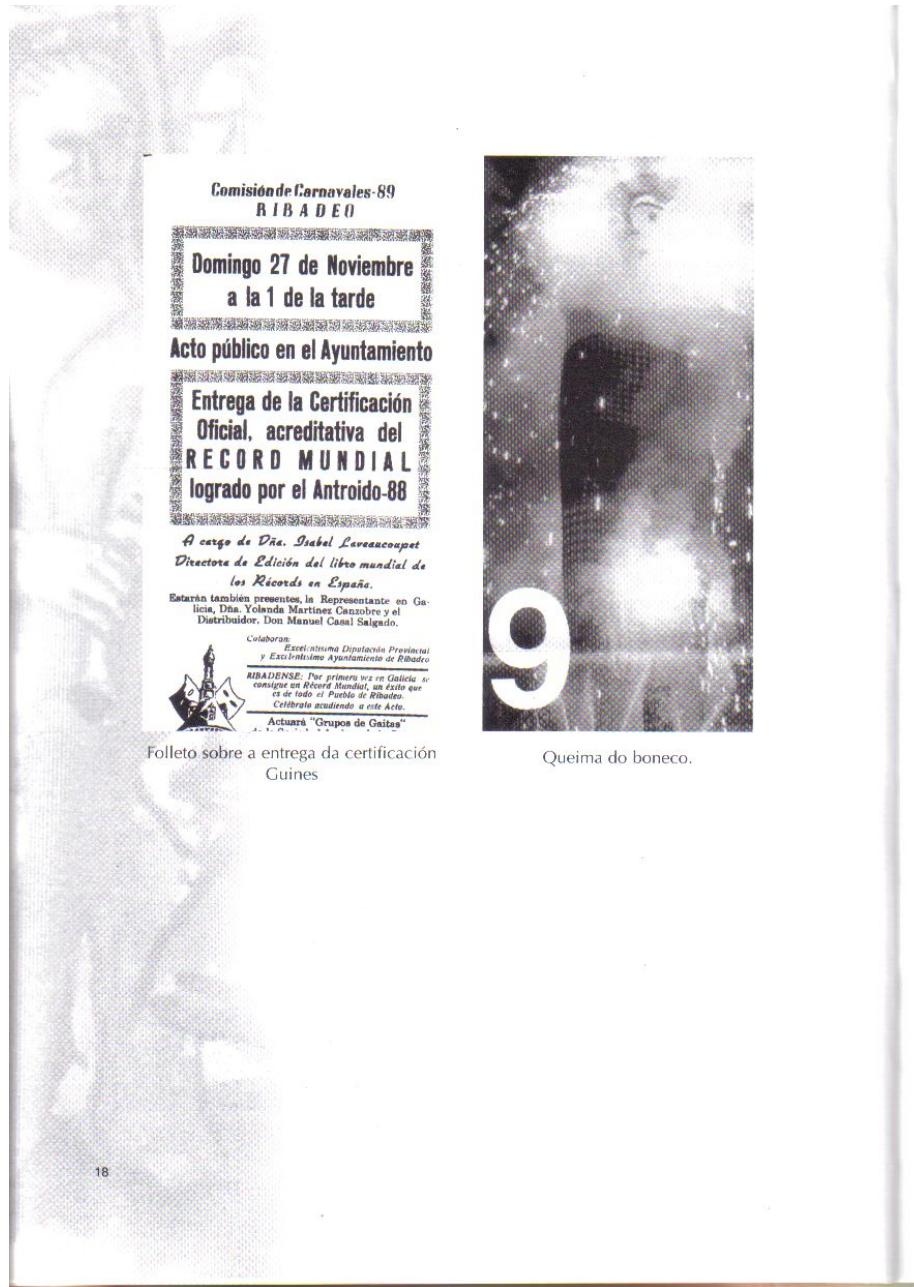
3. As carrozas implican algún tipo de axuda para desprazamento, xeralmente a base de motores. Os grupos e comparsas son asociacións de varias persoas (máis de dúas, que corresponde á parellas). As charangas son organizadas para todo o antroido, non actuando só no desfile. Por último, están os disfraces individuais, que pueden ser tamén motorizados.

O concurso popular de fotografía vai cobrando cada vez máis valor, pero é algo introducido de novo fai relativamente pouco. A portada do díptico reproducido corresponde ó premio fotográfico da pasada edición.

Unha mellor idea da celebración desta festa pode terse cos documentos expostos a continuación:

comparativa de tamaño da cabeza do boneco

Comisión de Carnavales-89
RIBADEO

Domingo 27 de Noviembre
a la 1 de la tarde

Acto público en el Ayuntamiento

Entrega de la Certificación
Oficial, acreditativa del
RECORD MUNDIAL
logrado por el Antroido-88

A cargo de Dña. Isabel Laveaucoupet
Directora de Edición del libro mundial de
los Récords en España.

Estarán también presentes, la Representante en Ga-
licia, Dña. Yolanda Martínez Canzobre y el
Distribuidor, Don Manuel Casal Salgado.

Colaboran:
- Gest. Rectoralina Diputación Provincial
y Excmo. Ilustre Ayuntamiento de Ribadeo
RIBADENSE. Por primera vez en Galicia se
consigue un Récord Mundial, un Acto que
es de todo el Pueblo de Ribadeo.
Celebrando asistiendo a este Acto.

Actuará "Grupos de Gaitas"

Folleto sobre a entrega da certificación
Guines

Queima do boneco.

Pregón 1996

Pregoeiro: Roberto Rodríguez Rodríguez

Boas noites, señoras, señores, amigos todos do Antroido.
Reunímonos hoxe para rendir tributo un ano más ó antroido ribadense.

E xa é casualidade que teñamos que coincidir no principio dunha nova campaña electoral na que posiblemente algúns dos candidatos pasen por esta tribuna para ofrecernos as rebaixas de marzo, cón novos cantos de sirena que bulirán nos nosos oídos cunha letra amorosa tópica:

"Hoxe queroche máis ca onte pero moito menos que mañá". Por suposto que non se refiren a nos, electores, senón ó noso voto.

Se o analizamos en clave de humor, o político, en abstracto, para que ningún se sinta ofendido, debe ser un gran amante do Carnaval ou o que é o mesmo, do transformismo, por aquello dos constantes cambios de discurso, de chaqueta e... mesmo de traxe.

O bo político pasa o ano disfrazado, diría máis, toda a súa vida pública. Nunha palabra, sempre está disposto para interpretar.

A moitos venles como anel ó dedo aquel rótulo que aparece nalgúns películas, no que avisan de que "calquer parecido dos persoaxes ou situacions ca realidade é pura coincidencia". Eso mesmo escribiu Leopoldo Calvo Sotelo, pai, en Ribanova, e xa saben cal foi o resultado.

No século XVII, por algo escribiu Calderón de la Barca a obra titulada "El gran teatro del mundo". Sen dúbida este mundo é un gran teatro e como tal teñen que existir tanto esenarios como actores e... público.

Mesmo quen lles está a falar, no pasado outono intentaba discutir algún novo disfraz para estrear este Carnaval, e miren por onde, se está vendo obrigado a lucir o primeiro disfraz do Antroido de 1996, subindo a este escenario e interpretando o persoaxe de pregoneiro.

Asaltáronme moitas dúbidas acerca dos complementos necesarios para tan festiva presencia, non faltando quen me ofertara capa, sombreiro de copa ó más puro estilo inglés, antifaz e incluso máscara.

Optei polo que vostedes ven. E non me negarán que nun pregón de carnaval, vir de chaqeta e garabata tradicional, se pode considerar un

disfraz. Serio, pero ó fin e ó cabo... un disfraz.

E de tal guisa, pregoar as festas do Antroido, festas populares por excelencia e ancestrais que se remontan no seu nacemento a noite dos tempos.

Todos saben que o carnaval se celebra nos días anteriores ó mércores de cinza.

Pero seguro que moitos desconocen que nalgúns lugares na antigüedad comezaban o 6 de xaneiro, sendo en Venecia máis madrugadores pois iniciábanse o 26 de decembro.

En Milán prolongábanse tres días despois do mércore de cinza.

En España ata o domingo de piñata.

Desde o punto de vista etimolóxico non resulta doado averiguar con certeza a súa orixe. Carne - vale significar literalmente CARNE - ADIOS, e refírese o período anterior ó tempo de penitencia eclesiástico.

Carnestolendas de CARO - CARNE, TOLLENDA - QUE SE HA DE QUITAR.

A principal acepción parece ser a romana car - navale, carrus navalis, carro naval.

Carnaval deriva directamente das Saturnais romanas.

Pero atópanse vestixios non so no Imperio romano, senón tamén en Grecia, países teutóns e celtas.

Festas de carácter relixioso para celebrar o ano novo e que iste fora favorable, ou o entrar na primavera que simbolizaba o rexurdimento da natureza.

Nelas paseábase en procesión un barco nun carro con rodas, o CARRUS NAVALIS, con mascaradas que executaban enriba do carro danzas subidas de tono e cancions de sátira, sarcásticas.

Esta costume sigue vixente en España, concretamente en Reus, a embarcación encima dun carro é arrastrada por cabalerías, tripulada por homes vestidos de mariñeiros que votan frores e doces os espectadores.

Procesións desta índole rexístranse en Grecia no século VI a. de C. segundo acreditan pinturas de vasos daquel tempo.

Na antiga Xermania estas festas enxendaron as representacións dramáticas con fondo relixioso, sendo citadas por Tácito.

En Grecia éstas adicábanse a Dionísios do que o seu equivalente en Roma foi Baco con raíces na divinidade exipcia Isis.

Os teutóns adicábanas a Nhertha, a Nai Térra.

Tamén nos pobos celtas que se asentaron en Galiza estaban implantadas as festas da primavera.

Bacanais, Saturnais e Dupercais rematan sendo empapadas polo espírito do desorden civil e o sarcasmo.

As máscaras de carnaval nun principio teñen carácter relixioso espiritual derivando do culto ós mortos. Así podemos entender mellor o por qué en España, Italia e Francia, por exemplo, se celebra o enterrro do Carnaval. En Creta, Olimpia, Rodas e mesmo noutros lugares de Grecia, inmolaban cada ano a Cronos, un home que en Rodas era levado ás aforas embarrado e morto. Os xudeos tódolos anos na festa dos Purim tiñan por costume crucificar unha eficie de Amán para logo queimala.

Como ven, o porco ribadense e maila queima do antroido non difiren en nada destes ritos milenarios.

Mais, deixémolo pasado e centrémonos no pasado inmediato e no presente. Sinto unha enorme alegria ó recordar as inquietudes daquel numeroso grupo de amigos, 23 para ser exactos, reunidos en 1983 para intentar reavivar o Antroido ribadense de antaño, do que tantas anécdotas contaban os nosos maiores. Unha primeira comisión que foi xermen das posteriores e que tan ben representada está nos membros da actual que non escatimaron esforzos e traballo para seguir facendo do carnaval riba-dense a festa máis popular de tódalas que celebramos ó longo e ancho do ano. E para mosta un botón: Os carnavais de 1984, primeiros desta época actual, nos que tivemos a sorte de poder contribuir a sacalos adiante, tiveron un presuposto de 740.000 ptas. do que sobraron 80.963 ptas. destinadas o carnaval de 1985.

E os que pregoamos hoxe, requieren de varios millóns, o que da idea do enorme traballo e sinsabores dos organizadores ós que públicamente felicito dende aquí.

Permitanme rescatar por uns intres do baúl dos recordos excelentes disfraces, interpretados por persoas cun grande sentido artístico e cheos de humor. Algunhas presentes aquí, entre vostedes, pero que me vou coidar moi de non descubrir.

Disfraces como o de guardia municipal que un martes de carnaval dirixiu con maestría e ixenio o tráfico ribadense e que ás 5 da madrugada, diante do Deimos, cortaba intermitentemente o intenso tráfico para deixar pasar unha, outra, outra e... outra vez, colmando a paciencia dos conductores, a un peatón cunha perna escaiolada.

Xenial. O único verdadeiro era a perna lesionada do peatón.

E que decir do disfraz da leiteira ribadense da nosa infancia, chegada tódolos días desde Vilaframil. Estoume a referir a Angélica.

A súa bicicleta, as botellas no portabultos e os xarróns no mani-

llar. ¡Cómo deu o timo!

¿Recordan o disfraz de Charlie Rivel? ¿E o troglodita dun carnaval de verán aquí en Rosa Lar? ¡Que artistas!

Ou a meiga que con escoba en ristre percorreu subida no camión do lixo as rúas ribadenses noutra noite de carnaval, etc., etc.

Non ofrece discusión que Ribadeo ten unha vena moi elegante para a recreación, o humor e... a crítica.

Non poden faltar neste recorda-torio as persoas, artesáns, que crearon verdadeiras obras de arte nos disfraces dos últimos anos. Veñen á memoria os instrumentos musicais, o flautista de Hamelín, a gran mariscada, e tantos e tantos...

E que me din dos máis de douscentos membros de charangas que dende semáns sentimos a través das nosas fiestras o son dos seus ritmos que inundarán as rúas neste Carnaval cheo de colorido.

Todos son partícipes da categoría e o éxito acadado polo Antroido.

Non poido concluir sin recordar e rendir tributo a dous ribadenses de distinta época pero que coincidían na gracia e encanto persoal á hora de poñer disfraz.

Don Fernando Recarey "O mejicano" que agonizante o 6 de marzo de 1878, sábado de Carnaval, arredor das 10 da noite saíu, según ten contado por escrito don Dionisio Gamallo, ó balcón da súa casa e preguntando a xente que se atopaba na calle: "¡Mascaritas! ¿Me conocéis? ¡Soy Recarey, disfrazado de di...fun...to...o...o...o!" para a continuación retirarse ó interior da alcoba. Acababa de cumplir co seu derradeiro rito carnavalesco e desplomábase inerte no leito.

O outro persoaxe é recente. Refírome a Antonio O Serranillo, todo él ironía, impenitente disfrazado ano tras ano e que por cousas que ten o destino, recibiu sepultura o Martes de Carnaval fai agora un ano.

Pero non é momento de poñerse serios. Escollámolo disfraz e transformemos estes días nunha festa continua, en armonía, e os que non se disfracen, representarán o papel de miróns, tratando de descubrir a quen se esconde baixo as máscaras más variopintas. Orixinais unhas, atrevidas outras, pero... en fin... todas ca idea de pasalo ben.

Non deixemos de lado a atraínte gastronomía, propia destes días, cun protagonista de excepción: O porco.

E retomando a leria inicial deste pregón, recordarles que estes son uns bos días de entrenamento e ensaio para os políticos en activo e para os que aspiran a selo algún día.

No nome da Comisión pido a participación de todos, porque o Carnaval pode considerarse un compendio do programa dos partidos políticos. Un programa en suma, moi serio. Vexan sino:

Non é monopolio de esquerdas nin de dereitas. É plural. Disfrútase en bloque, unidos. É galego. É nacionalista. É popular. Permite criticar eirse, ata dun mesmo. E... xa me dirán sí esto non é serio.

Feliz Antroido e moitas gracias pola súa presencia.

membros da comisión nunha pequena festa tratando de obter fondos.

Pregón 1997

Pregoeiro: Antonio Gregorio Montes

"O antroido do futuro"

Boas tardes.

"Actuar é un luxo que permite mostra-los sentimientos que de outro xeito daría vergoña ensinar". É unha cita de Robert de Niro, que debe saber abondo do tema, tomada dunha entrevista de "El Semanal" de 24 de novembro do pasado ano 1996. A tradución ó noso caso podería ser: O disfraz de antroido permite facer moitas cousas que en outro caso serían vistas con moi malos ollos (aínda así o son moitas veces). Dito esto, ¡pechade a porta!. Que ninguén escape.

"O bo, se é breve, dúas veces bo", en pluma de Baltasar Gracián. Do que non é tan bo, non dí nada. Polo tanto, temede o peor, porque xa non me vexo constreñido pola sentencia.

Parece que este ano son eu o pregoeiro do antroido. Por eso aquí estou, disfrazado de entendido na materia, e tomando as medidas oportunas. Estou sen toga nin birrete: todo disfraz ten os seus límites, e un deles púxeno af. Disfrazarme con roupa non me gusta especialmente, pero actuar xa é outra cousa. E actuar é un xeito de disfrazarse. Dende logo, hai outros. Por exemplo, ¿alguén se lembra do antroido que viviu o Inspector Lupa?. Ese si que foi un bo disfraz, tanto cando andaba vendo os disfraces como cando non o facía. Aínda non sei quen foi, e non me parece que o saiba moita xente.

Xa metidos en materia, ¿por que me elixiron para o pregón?.

É unha pregunta que me fixen. Tiña o dilema de contestarme a min mesmo de varias formas. Unha resposta sería: "porque és un paísa" (podería engadrille despois, por exemplo, "pailán", e así queda mellor: "porque és un paísa, pailán"). Por contra, tamen podía contestarme: "porque és serio" (neste caso, engadiría algo así como "home": "porque és serio, home").

Elixín o último, gustóume máis. Por eso mesmo me permito facer un comentario como este aquí, diante de tanta xente. Eu considérome serio, e o antroido é para que os serios, as persoas que non se permiten o saírse do seu papel, podan rirse e oficiar doutra cousa, poñerse unha máscara. Eso me moveu a aceptar.

Así, o que me quedaba era disfrazarme. ¿De que?. Pois de prospector. Non de prospector en busca de petróleo, que por esta terra non parece ter moito futuro, se non precisamente de analista de futuro. Do futuro do antroido, claro. Eso é algo así como ser adiviño, pero con outro nome tentando coller categoría.

O seguinte foi o preguntarme, ¿por onde pode comezar?. Polo momento, e para mim, o antroido estivo a punto de ser por primeira vez entroido: descubrí que a palabra que usaba, antroido, non viña nos diccionarios. Así, estiven por deixar de empregala para ocasións serias, coma esta. Entroido nunca a usei, carnaval decidín fai algún tempo deixalo para a meseta, lugares lonxanos ou festas con outro significado, e antroxu, Nalón arriba, cáeme moito máis lonxe. Por eso decidín deixar as cousas como estaban: antróido, para os amigos.

Son serio, xa o dixen antes. Así lle dícia tamén ó protagonista maior, o piloto, ó Pequeno Príncipe. Como o Príncipio non calaba con esas lerías, e quería saber, continuar vendo mundo, ir ó seu antoxo, a súa vitalidade conduxo a unha obra literaria para todo tempo e idade. ¿Por qué?. Porque a todos nos fai falla evadirmos. E iso é o antroido. Evasión. A grande evasión. Ademais, como na película os prisioneiros do campo de concentración son ó fin tristemente cazados, e así remata a súa illusión de liberdade, os antroidos tamén acaban a tiro fixo. Vóltese á liberdade condicionada. Condicionada pola nosa historia, os nosos coñecidos, compromisos, ... en definitiva, por nós mesmos.

Centrémonos na perspectiva do futuro do antroido: aí van algunas reflexións.

Un. Hoxe en día tómase como unha festa, e parece que non decae a pesar de que a vida é, cada vez máis, carnaval. Quen non o crea así, que lea os periódicos, vexa a tele ou fale cos amigos, aínda que sexa de fútbol. En todos os rincóns hai carnaval. Nembargantes, ese carnaval pretende ser serio, non é o noso estilo de antroido. Aínda así, é previsible que siga a extenderse contrastando coas ideas do antroido que por aquí se levan.

Dous. En Venecia teñen o seu carnaval de luxo, onde todos queren ser Dogos de seu (non cans, entendámonos, senón mandamaises). Por Río o carnaval é movemento e lucimento da vitalidade (e doutras cousas tamén vitais). Aquí o antroido é máis unha evasión adoitando outro rol e ocultándose como pícaros para facer trastadas e figurar como reis, por unhas horas, do noso destino. Pero a idade, a era de inocencia, está a pasar rápidamente. É unha incógnita se o noso antroido

vai resistir esa falta de inocencia que se está a incrementar aló onde un vaía. Moitas cousas van ter que cambiar para poder superala. Aínda así, feitos como que hoxe estamos aquí fan manter a esperanza de que esta evasión pode seguir facendo os seus efectos benéficos e festeiros por moito tempo.

Tres. Non hai tanto o antroido estaba, empero, cáseque "morto por orde superior". Esa orde non pudo con el e aquí estamos de novo. ¿Pode darse novamente no futuro o caso dunha prohibición directa ou indirecta?. Non estamos exentos dela, pero sería en balde, como o foi a pasada vez: a festa continuaría, aínda que pode que desvirtuado un pouco o seu espírito pola prohibición, ó estilo da "lei seca". Eso mesmo fará cuidarse ós mandamaises de tentar algo parelló, aínda que aproveitando as máscaras se produzan algunas mascaradas que infrinxan as normas do antroido, que tamén as hai.

Catro. Se miramos ós carnavales de Venecia, Río, Tenerife, ..., mesmo os entroidos de Laza, podemos ver que todos van cara á grandiosidade, cada un no seu modelo, cada un á súa velocidade. Ó mesmo tempo, seguen a ser unha actuación. Nembarantes, a grandiosidade esixe uns xeitos e un dirixismo que impide manter o sentido do noso antroido. Para vencer outros medios vistosos de diversión e/ou enaxenación, que eso é tamen ó antroido, e facelo ademais dun xeito inocuo, necesítase cada vez un espectáculo maior. É inevitable, tal como eu o vexo. O antroido terá que ir cambiando para combatir este efecto ou aliarse con el. A alianza significa más cartos e unha certa profesionalización, ó estilo deses outros lugares.

Cinco. Téntase conservar o de cada un, neste caso o noso antroido, pero a profusión de medios que nos poñen en contacto con outros lugares van pouco a pouco influenciando esta festa. Non é problema, porque hai carnavales de todo tipo, polo tanto as influencias serán variadas. Esto, esperando que ós americanos do norte non se lles ocurra a idea de facer un novo carnaval, porque se non, Hollywood rematará non só co noso estilo de facelo, senón tamén por facernos creer que se fixo sempre ó seu xeito. Esperemos asemade que manteñan a data do seu Halloween ben alonxada da nosa celebración, so pena de perder un combate do mesmo xeito que os Reis o están a perdendo fronte ó Santa Claus... e eso que son tres contra un.

As conclusións anteriores, se ben son as más xerais, non son as únicas.

Por exemplo, visto que non podemos igualar os disfraces sen

roupa que fan as ledicias dos e das turistas en Río, e tamén dos propios cariocas, é previsible que nós busquemos e atopemos novos medios de calefacción para que as máscaras con pouca roupa non sufran os rigores invernais.

Nacerán novas máscaras. É un fenómeno que xa se ven estilando dende tempo hai, e que está lonxe de esgotarse: na variación está o gusto, como di unha frase que más dun e unha coñecerán e practicarán có gusto anunciado.

A electrónica escalará postos nas preferencias dos antroidos. O mesmo que se vai metendo en casas ou bancos, non podería facer unha excepción con este fenómeno social. Xa vimos algúns artiluxios dessa especie outros anos, como luces ben amañadas e sincronizadas, pero é posible que non sexa nada comparado ó que se aviciaña.

Son previsibles outras incorporacións no desenvolvemento destes días. O antroido permite o anonimato social, e ven potenciado por el. Hoxe en día estánse a extender novas formas de comunicación que outorgan a posibilidade do anonimato. Tendo conta destas dúas premisas, pódese concluir que é probable que se incorporen novas formas de antroido, por exemplo, "a distancia", do mesmo xeito que o 28 de decembro é algo extendido usar o teléfono para gastar bromas, mentras que no século pasado, antes de facer das súas o señor Bell, evidentemente non se podía.

Podemos observar tamén que as carrozas motorizáronse. É previsible, co uso dun parque móvil más extenso e variado, que esta tendencia continúe, incorporándose á mesma aínda os disfraces individuais.

Un dos festexos precursores do carnaval era unha especie de circo naval fai vinte séculos, como din algúns estudiosos do tema. Do carnaval, si. Do noso antroido, dubídoo. Mais, cara ó futuro, todo é que ó clube náutico lle de por aí, e entón o noso antroido podería ser precursor dessa proxección naval futura. É posible, e coa motorización e en xeral a instrumentación actuais, más doado que noutros tempos. Habería que preguntarle á directiva do clube se está pola labor.

O antroido é educativo. Seguirase a usar nos centros chamados educativos para facer alguma que outra trastada, ó tempo ou a parte da propia educación. É posible ademais, dentro da política ministerial, a súa inclusión como liña transversal no currículum escolar.

Falemos de cartos. Estamos a vivir tempos de privatización. Se se pensa en privatizar a xestión de hospitais públicos, por exemplo, ¿por

que non o antroido?. Nese caso, ¿que se preparen as comisións a non recibir subvencións?. O antroido, teña ou non subvencións, sempre foi público e sempre foi privado. Sempre necesitou dun espírito social para levalo a cabo, pero sempre foron os particulares as máscaras. Pola privatización, poderá cambiar algo o modo de financiamento, pero nada más.

En canto ós premios... é bonito e atraínte para o turismo que os disfraces sexan traballados, pero por ese lado é difícil competir con outros carnavales. Nembarantes, a competencia é a competencia, e as leis do mercado inflúen en moitos campos. Pode que o factor máis influínte no futuro desenvolvemento dos premios sexa externo ó propio antroido: máis que a privatización, a marcha da economía en xeral.

En relación a outro aspecto, fai pouco leín que "os carnaavales caen baixos este ano". Espero que non caian baixo máis que polo número que ten asignado o día no que comezan, pois non é esa a tendencia aquí en Ribadeo. Hai que lembrar, sobre esto das datas, que xa se produxeron algúns vez noutra temporda: os chamados "carnaavales de verán", e a eses si que lles chamo carnaavales. ¿Lémbrádesvos do que xa dixen sobre a economía do antroido e as influencias externas sobre o noso?. É posible que esas festas carnavalescas se incrementen, pero non penso que se lles deba chamar antroido. Serán carnaval. ¿A influencia sobre o propio antroido?. Polo momento, está a salvo, porque son influenciadas por el e non ó revés. Perante canto tempo, eso xa é máis difícil o dicilo e dependerá de moitos factores.

Pola sequedade da boca ven outra vez ós meus labios o dito de Gracián: "o bo, se é breve...". Por aí, pola sequedade, penso que é cousa de ir rematando. Queda para outra o tratar de imaxinar o futuro do antroido en relación a outras moitas facetas. Como exemplo delas serven a música ou o sexo.

En fin, isto é a prospectiva: analizar tendencias para vislumbrar o futuro. Eu, de calquera xeito, non me fiaría moito dunha prospectiva do futuro do antroido feita por un disfrazado.

Aínda así, costoume facela. E teño que dicilo, porque é tamén unha metáfora do antroido. Nestas datas, hai moito detrás: ilusión, traballo, imaxinación, persoas... é algo matinado para vivir uns días máximos antes que chegue o momento de quitarse a máscara.

Ben, penso que os obxectivos das cousas débense definir ó principio. Aínda así, acordei definilo ó final, tras ve-las caras dos que me escuitan hoxe: O obxectivo era sacar á luz o espírito do antroido. Espero

haber axudado a facelo, e con eso remato esta pequena perorata. Meu disfraz xa non vale, este pequeno antroido xa se foi. Agora comeza o antroido de todos. O futuro que mencionei xa chega. Vivámolo.

